

1942. október 1. hete.

Olvasmánytárgyalás.

V. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: Kölesey Ferenc: Paraenesis alapján.

Nevelési cél: Az emberi életet nagy eszmék teszik fel-emelővé.

Szenvelttetés: Kölesey arcképe, szülőháza. Pintér I. bd. T. I. r.

V á z l a t.

I. Előkészítés. a) Kapcsoló ismétlés.

b) Célkitűzés: Vannak olyan írásművek, amelyek valamilyen igazságot tárgyalnak, ma ezekről tanulunk.

II. Tárgyalás. a) Kölesey: Paraenesis című olvasmányának egy részletének bemutatása. (A többi házi feladatnak otthon olvassák a tanulók.)

1. részlet: Imádd az istenséget! Kiemelem: „Semmi sincs, ami az emberi szívet annyira felemelhetné s a szenvedélyek és inálatok örök ostromában hozzáragadt szennytől annyira megtisztíthatná, mint az istenség nagy gondolatával való foglaltskodás. Akármerre veted tekinteted e temérdek minden-ségben, mindenfelől egy végtelenül böles, nagy és jó, de e yszersmind megfoghatatlan lény jelenségei sugároznak feléd.

2. részlet: Szeresd a hazát! (Megtanulandó:)

Boldog leszesz, ha a férfikor napjaiban e szavakat úgy fogod érthetni, úgy fogod érezhetni, mint kell. A hazaszeretet egyike a kebel tiszteletre legméltóbb szenvedelmeinek, de sok kívántatik, míg annak tiszta birtokába juthatunk. Ezeket fogsz láthatni, kik ajkaikon hordozzák a szent nevet; kik magasztalva emlitenek mindent, ami e honi föld határain belül található; kik büszkén tekintenek az idegenre, s hálát mondanak az égnek, mely őket magyaroknak születni engedé; s véled-e, hogy ezeknek szíveik szeretettel buzognak a haza iránt? Véled-e, hogy ezen hazaszeretet az, mely az erények koszorújában olthatatlan fényvel ragyog s a történet évkönyveiben tisztelő bámulattal említettik?

Minden erény önáldozattal jár, feláldozásával pillanatnyi kényünknek, megtagadásával önhasznunknak s nem ritkán hajlandóságunk vagy gyűlölségünk elnémitásával; azonban minden áldozat kiesiny azokhoz képest, miket a hazának kívánni joga van. Mindent, amit élted folyta alatt arcod izzadásával gyűjtöttél; mindent, amit lángoló szerelemmel fűztél magadhoz javaidat, kincseidet, házad népét és saját életedet napenként és pillanatonként érette fel kell szentelned. Mert tud meg: e szóban: haza, foglaltatik az emberi szeretet és óhajlás tárgyainak egész összessége. Oltár, atyáid által Istennek

építve; ház, hol az élet első örömeit ízleled; föld, melynek gyümölese feltáplált, szülőid, hitvesed, gyermekeid, barátaid, rokonaid s polgártársaid: egytől-egyig csak kiegészítő részei annak.

Elmélyítés. Miért fontos a hazaszeretet különösen háborúban?

III. Összefoglalás. Alkalmazás saját életünkre.

1942. október 3. hete.

Történelem.

V.—VI. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: A középkor áthajlása az újkorba. Humanizmus, reneszánsz, fölfedezések és találmányok. Amerika fölfedezése. A fölfedezések következményei.

Nevelési cél: Mai műveltségünknek egyik gyökere a nemes humanizmus volt, abból fejlődött ki, s kulturánknak ma is egyik legértékesebb lendítő kereke.

A tanítás alakja előadó. A humanizmus és reneszánsz felújítása a múlt évben tanultak alapján kérdés alapján történik. A fölfedezések és találmányok előadás formájában.

Szemléltetés: Térképen a fölfedezések.

Kapcsolás: Földrajz. Művészettörténet.

V á z l a t.

I. *Előkészítés.* A magyar újkor kezdete. Mohács.

A világtörténelmi újkor.

Célkitűzés: Melyek voltak az újkort megelőző intézmények és eszmeáramlatok?

II. *Tárgyalás.* a) A humanizmus felújítása.

Az eszmény-ember kialakítása. Petrarca.

A humanizmus vallásos jellege és elhajlása.

A Mediciek, a pápák: V. Miklós, II. Pius, IV. Sixtus, V. Leó, VII. Kelemen, III. Pál. Olasz fejedelmi udvarok.

b) *A reneszánsz.* Rinascimento: ujjászületés. Jelenti az antik görög-latin kultúra új értékelését. Olasz eredete. A reneszánsz pápák: II. Gyula, I. Ferenc francia király stb. Az emberek felfedezik az emberiség lakóhelyét: a Földet. Assisi Szt. Ferenc. Az ujjászületés helytele elnevezése. Trecento (XIV.) quattrocento (XV.) és cinquecento (XVI. szd.)

A reneszánsz művészet. Giotto. Leonardo da Vinci, Rafael, Michelangelo, Tiziano. Mátyás udvara.

c) *A nagy fölfedezések.* Portugál hajósok, Diaz Bertalan, Vasco de Gama. Marco Polo térképe. Amerika fölfedezése. Kolumbusz Kristóf. Élete (Genuában született 1446—1451 között.)